

mořské rezervace na KUBĚ

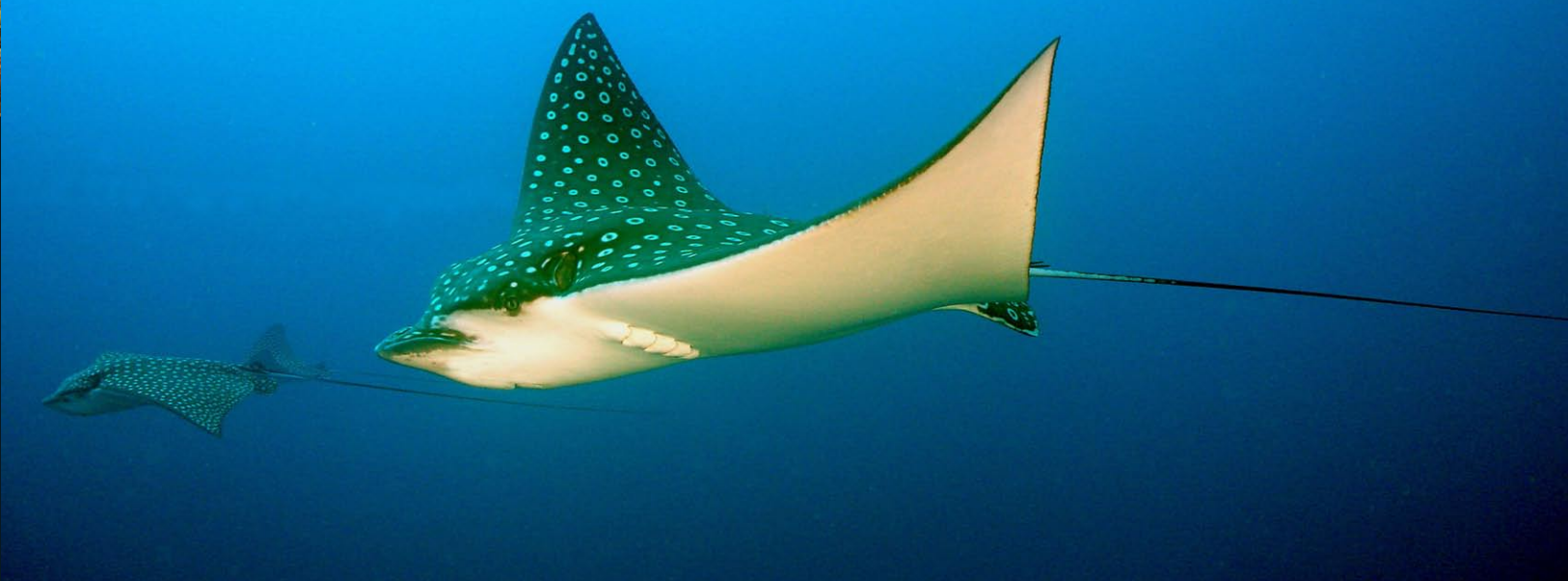
JARDINES de la REINA

Největší současná mořská rezervace v Karibském moři má rozlohu téměř 2 000 km², nachází se zhruba 50 mil jižně od Kuby a je tvořena pásem několika tisíců neobydlených mangrovových a korálových ostrůvků. Souostroví se jmenuje Jardines de la Reina (čtème chardines de la rejna), což v češtině znamená Královny zahrady. V roce 1492 tak na počest španělské královny Isabely Kastilské souostroví pojmenoval sám objevitel – Kryštof Kolumbus.

Z rozhodnutí kubánské vlády byla celá oblast v roce 1996 prohlášena zvláště chráněným územím ("zona bajo régimen especial de uso y protección") a v roce 2002 národním parkem – PARQUE NACIONAL JARDINES de la REINA. Vstup do tohoto mořského parku je silně omezen: vláda vydává každý rok tisíc povolení ke vstupu, přičemž 250 z nich je vyhrazeno pro výzkumné a ekologické účely a 750 pro účely ostatní (sportovní rybaření a potápění). Cena za vstup do parku činí 150 EURO na osobu a obvykle bývá zahrnuta v ceně služeb (potápění nebo rybaření). Komerční rybolov (se sítěmi) je zde zakázán úplně a v pouze velmi omezené míře a za nemalý obolus je povolen rybolov sportovní (s udicí). V celé oblasti existuje pouze jedna argentinsko-italská potápěčská (a rybářská) základna jménem AVALON,

kteřá poskytuje zázemí nejen potápěčům a sportovním rybářům, ale i (výše uvedeným) ekologům a výzkumníkům – osobně jsem se zde setkal např. s lidmi sledujícími místní populace želv či migraci velrybích žraloků Karibským mořem. Oblast mořského parku je hlídána pobřežní stráží, a kdo se tam chce dostat, musí tak učinit z maličkého přístavu Júcaro na jižním pobřeží Kuby – z jediného úředně povoleného přístavu pro plavby do Jardines de la Reina. Předtím ovšem musí pobřežní stráž předložit pas ke kontrole, zda se jeho jméno nachází na seznamu držitelů povolení ke vstupu. Povolení ke vstupu do mořského parku nelze získat na místě; na návštěvu Jardines de la Reina je třeba se v dostatečně dlouhém časovém předstihu objednat u AVALONS.

Regulace návštěvnosti, a zejména pak zákaz drancujícího rybolovu vytvořily z Jardines de la Reina bezpečné útočiště pro různé druhy žraloků (hlavně karibských a hedvábných), rejnoků, tarponů, kaniců a dalších obyvatel korálových útesů, velkých i malých.

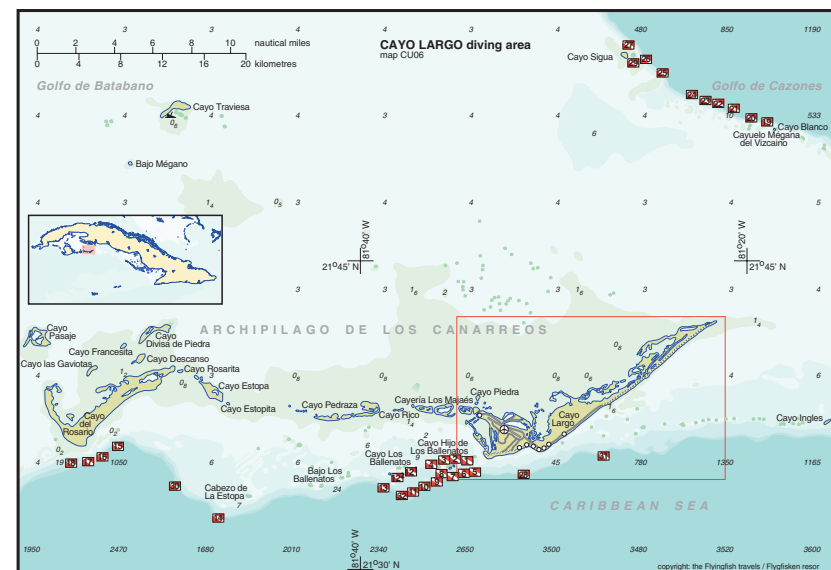
CAYO LARGO

Patří do souostroví Canarreos, které podobně jako Jardines de la Reina leží na jižním okraji kubánského kontinentálního šelfu a je dalším kandidátem na mořskou rezervaci. Zatímco v minulosti tento malinký ostrov patřil k oblíbeným skrýším karibských pirátů, dnes je stále vyhledávanějším cílem potápěčů, jachtařů, rybářů a dalších vyznavačů mořských dobrodružství.

V listopadu 2008 zde bylo otevřeno nový potápěčský resort GRAN CARIBBEAN - VILLA MARINERA s dlouhodobým záměrem vytvořit mořskou rezervaci v oblasti ostrůvků Cayo Blanco a Cayo Sigua. Tyto malé neobydlené ostrovy vyčnívající nad hladinu sotva půl metru ve skutečnosti jsou (podobně jako např. Brother Islands v Egyptě) vrcholky pásma strmých a hlubokých (stovky metrů) podmořských hor – terénů přitažlivých stejně tak pro velké pelagické ryby, jako pro nás potápěče.

Avalons usilují o to, aby v této oblasti byl zakázán komerční rybolov, a aby toto souostroví, tak jako kdysi Jardines, bylo prohlášeno za chráněnou zónu. První jednání s kubánskými úřady již proběhla a výsledky se zdají být poměrně nadějně. Pokud by se zákaz komerčního rybolovu okolo Cayo Blanco skutečně podařilo prosadit, je velmi pravděpodobné, že by se sem časem z celého okolí stáhli žraloci, tuňáci, tarponi a další živočichové tak, jak tomu dnes je na „sousedních“ Jardines de la Reina. I když je to samozřejmě běh na velmi dlouhou trať, staré čínské přísloví praví, že každá cesta kolem světa začíná prvním krokem. A ten byl právě udělán.

☐ OESTE / WEST / VÄST
CAYO del ROSARIO

- 14 Albert Point, 28 m.
- 15 Laberinto, 18 m.
- 16 Tony Point, 18 m.
- 17 La Cabecera, 18 m.
- 18 Tarpon Point, 18 m.
- 30 Yainelis Point, 18 m.

☐ SUR / SOUTH / SYD
CAYO LARGO

- 1 Rabirubia, 8 m.
- 2 Canal de la Barracuda, 7 m.
- 3 Punta de Barrera, 6 m.
- 4 El Ballenato, 13 m.
- 5 Las Cuberas, 10 m.
- 6 Barco Hundido, 33 m.
- 7 Cueva del Negro, 33 m.
- 8 Pista de Ski, 33 m.
- 9 La Montaña, 33 m.
- 10 Spondylus, 25 m.
- 11 Cañon de Martín, 25 m.
- 121 Acuario I, 15 m.
- 122 Acuario II, 15 m.
- 13 Meliza Point, 30 m.
- 28 Pelicano, 25 m.
- 31 Capricho, 25 m.

☐ NORTE / NORTH / NORD
CAYO BLANCO y CAYO SIGUA

- 19 La Terazza, 15 m., pared/wall/stup
- 20 Cañon de Blanco, 15 m., pared/wall/stup
- 21 Jardín de Cazones, 15 m., pared/wall/stup
- 22 Arenazo de la Raya, 15 m., pared/wall/stup
- 23 Cañon de Sigua, 15 m., pared/wall/stup
- 24 Abismo, 15 m., pared/wall/stup
- 25 Las Cadenas, 15 m., pared/wall/stup
- 26 Herradura de Sigua, 15 m., pared/wall/stup
- 27 La Solapa, 15 m., pared/wall/stup
- 29 Blue Hole de Sigua, 5 - 60 m.

Škola potápění

„Potápění je radost, tak se radujte s námi!“

Jaroslav Kočárek
nTMX instruktor IANTD

www.ochutnavkypotapeni.cz

SNAKESUB
potápění je radost...

JÍČÍN

Husova 127

LIBEREC

U Nisy 18

MLADÁ BOLESLAV

Čechova 777

prodej, servis a
půjčovna potápěčské techniky

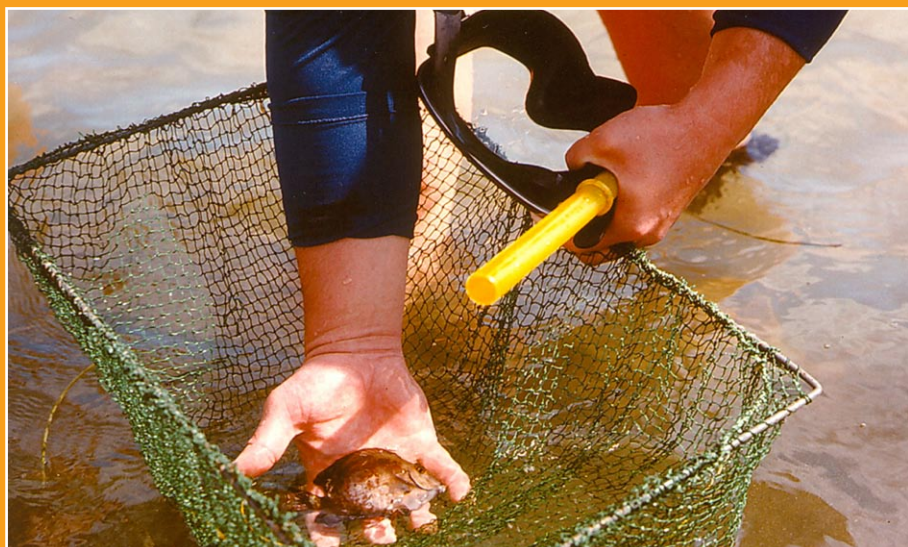
info@snakesub.cz
tel.: +420 482 710 515

www.snakesub.cz

Milí přátelé potápěči,

tento článek bych rád věnoval památce předloni zemřelého dobrodruha, milovníka Afriky, přírody, zvířat a potápění, charismatického Zdeňka Vágnera, syna rovněž již nežijícího Josefa Vágnera, zakladatele ZOO safari Dvůr Králové nad Labem. Oba strávili v rovníkové Africe dlouhou řadu let odchytom tamních zvířat. Afrika byla i Zdeňkovým osudem, protože si odtud přivezl smrtelnou jaterní nemoc. Zároveň je tento příspěvek vzpomínkou na první potápěčské zkušenosti Čechů na kubánských korálových útesech v sedmdesátých letech minulého století, spojených s odchytom korálových ryb pro zmíněnou ZOO.

Vše začalo piknikem u Vágnerových, kdy starý pán začal nahlas uvažovat o tom, že by nebylo špatné rozšířit ZOO o mořské akvárium s vlastnoručně nasytými korálovými rybami. Získat v době hluboké komunistické totality mořské ryby pro expozici bylo nemožné. Od toho okamžiku jsme já, Zdeněk a Dr. Ivan Pojar, v té době vedoucí exotaria ZOO, nemluvili o ničem jiném. Jedinou zemí vhodnou pro náš záměr byla jednoznačně Kuba, v té době jediná spřátelená země se subtropickým korálovým mořem. Vietnam jsme zavrhlí pro jazykovou bariéru a minimální množství informací o moři a zemi samotné. Následovalo bezpočetné množství schůzek, kde jsme plánovali cestu. Sháněli jsme kontakty na experty, kteří dříve na Kubě pracovali a od nich získávali informace. Ty byly neradostné. Omezený pohyb cizinců po ostrově, nemožnost navštívit Kubu jako soukromá osoba, neexistence půjčoven aut i potápěčského vybavení. Ze smělých plánů nakonec zbyla možnost cestovat jako turisté prostřednictvím Čedoku, s nejistotou, zda vůbec bude možnost realizovat dovoz ryb.

A tak jsme se jednoho dne sešli na letišti. Nakonec jsme byli čtyři, ale zavazadel jsme měli přibližně stejné množství, jako zbytek pasažérů v letadle. Před odbavujícími celníky ležela obrovská hromada polystyrenových přepravek na ryby, naplněných obnošeným textílem, různých sítěk a silonových pastí, ploutví a pod. Když jsme jim vysvětlili na co se chystáme a dali jim přečíst doporučující dopisy od Ing. Vágnera, který byl v té době velmi známý a oblíbený, jeden z celníků převzal iniciativu a doslova nás dovedl až do letadla. Tam nám prozradil, že je blázen do terarijních zvířat a zda by jsme mu nemohli nějaká nachytat, nejlépe gekony a pavouky. To byl začátek báječné spolupráce pro naše budoucí cesty, kdy jsme mohli bez problémů vozit na Kubu i z Kubu co jsme chtěli. Chtěl bych poznamenat, že to byl slušný člověk který zvířata chtěl skutečně jen pro sebe a nezneužil situace pro nějaké obchodování. Aby si čtenář mohl udělat představu o tehdejší ochraně leteckého provozu před terorismem, opakovaně jsme převáželi 10 litrovou tlakovou láhev s kyslíkem sem a tam, aniž by to obsluhu u rentgenu vzrušovalo.

Po 17 hodinách letu a třech mezipřistáních jsme konečně dosedli na přistávací plochu letiště José Martího v Havaně. Snad naše drzost způsobila, že jsme prošli celním odbavením naprosto hladce i s našimi neobvyklými zavazadly. Hodně nám pomohli někteří cestující z letadla, které Zdeněk bavil historkami z Afriky a se kterými jsme se

během letu několikrát opili. Ti se ujali několika našich zavazadel a pronesli je přes celní kontrolu. Následovalo ubytování v nejslavnějším Havanském hotelu Nacional a poté úprk přes čtyřproudovou silnici na nábřeží Malecon, kde jsme nedočkavě naskákali do vody. Kromě Zdeňka to pro nás ostatní bylo první šnorchlování v korálovém moři. Rozplývali jsme se nadšením nad kdejakým bodlokem nebo ostence, kteří proplouvali nad chudým dnem bez korálů. Jeden druhého jsme křikem upozorňovali na kdecu, až jsme si všimli narůstajícího hloučku Kubanců jdoucích do zaměstnání, jak nás vytřeštěně sledují z kamenného nábřeží. Absolutně nechápali co se děje, jak se někdo může na tak absurdním místě v 6 hodin ráno koupat.

Šnorchlování jsme zakončili komplikovaným vydrápáním se na břeh po velmi ostré odumřelé korálové stěně ve slušném vlnobití, takže recepci hotelu jsme procházeli v plavkách a všichni značně zkrvavení.

Po skvělé snídani formou švédského stolu, o čemž jsme předtím v životě neslyšeli, přejedení do bezvědomí exotickými dobrotami, jsme odjeli taxikem do havanské ZOO. Doporučující dopis nás zavedl až k řediteli ZOO, který inženýra Vágnera znal, a osobně nás provedl nevelkou ale slušně vedenou a čistou zahradou, ale pomoci nám neuměl. Doporučil nám obrátit se na Oceanografický institut, kde měl jakéhosi známého. Ten vyslechl naše záměry, pochválil

nás za snahu seznámit suchozemce v Československu s životem v kubánském moři a přislíbil nám jakousi mlhavou pomoc. Rychle narůstající vedro a přeplněné žaludky nás přivedly k naprosté apatii. Několik hodin jsme proseděli ve stínu v nějakém parku, kudy v obou směrech procházeli davy školáků v uniformách s pionýrskými šátky, všichni se u nás zastavovali a chtěli žigli. Byli jsme tak zničení že jsme ani nepochopili, že chtěli žvýkačku. Konečně jsme se dověkli do hotelu a já si vzpomněl, že mám havanské telefonní číslo na jakousi paní Evu, vzdálenou příbuznou mého vzdáleného příbuzného, Česku provdanou za Kubánce. Zkusil jsem ji zavolat a za hodinu už jsme všichni seděli v jejím útulném bytě,

popíjeli místní lahodnou limonádu a řešili naši situaci. Z paní Evy se vyklubala skvělá organizátorka s mimořádnou znalostí místního života a mentality Kubánců. Vysvětlila nám, že Kubánci jsou úžasně milí a přátelští, ale vždy od vás něco očekávají. Oceňla ty hromady obnošených hadrů, které jsme s sebou na základě doporučení expertů dovezli s tím, že je to lepší platidlo než pesa. Za pesa si Kubánci stejně nemohou nic koupit, protože všechno je na listky. Schůzka skončila domluvou, že následující ráno navštívíme havanské mořské akvárium. Po další, stejně skvělé snídani, kdy už jsme byli poněkud opatrnější, jsme navštívili mořské akvárium, které bylo vzdálené od hotelu tak tři kilometry. Následovala stejná situace jako v ZOO, rádi pro nás udělají cokoli, snad by bylo možné nám i některé ryby darovat, ale vše musí schválit místní výbor komunistické strany. Ten se ale schází jednou za měsíc. Smutně jsme bloumali po areálu a ani nás netěšilo pozorovat pěknou expozici, když paní Eva zapředla rozhovor s jedním ze zaměstnanců. To byl ten správný kouzelný dědeček z pohádky. Miguel Angel se staral o odchyt ryb pro akvárium a zároveň byl ošetřovatelem. Jeho koníčkem ale je sladkovodní akvaristika. Okamžitě obě strany zjistily jak si mohou být prospěšné. Navečer už jsme seděli v jeho, na místní poměry, velkém a pěkném bytě, v překrásném centru koloniální Havany, kousíček od našeho hotelu. Polovina bytu sloužila k obývání, další dvě místnosti tvořily pěstírnu sladkovodních akvariálních ryb. Na Kubě stejně jako v té době v Československu byla sladkovodní akvaristika pro řadu lidí zdrojem poměrně bezpečných vedlejších

příjmů, bez rizika z obvinění z nedovoleného podnikání. Z takové pěstírny ve větší místnosti se dalo vydělat i na pěkný dům, což byl i můj případ. I když Kuba leží na dosah Jižní Ameriky, paradoxně se tu nedá sehnat většina jihoamerických akvariálních ryb. Taková zmínka o možnosti dovážet z Československa prachobyčejné neonky dovedla Miguela k orgasmu.

Následující den ráno přijel Miguel s přítelem Lazárem před hotel se svým obřím Chevy, bývalou superluxusní limuzínou, která měla uřezané sloupky se střechem, vytrhané zadní sedačky a spotřebu 60 l. Každé tři kilometry jsme museli zastavit, Miguel nadzvedl kapotu, odmontoval svíčky, nastříkal do otvorů benzín, našrouboval svíčky a nastartoval. Ozvala se obrovská rána, Chevy poskočil a ujel další tři kilometry. Timto způsobem jsme navozili od moře asi 1000 litrů vody do Miguelovy pěstírny, kde nám vyhradil asi 10 nádrží. Po nezbytných úpravách, jako bylo zavedení vzduchování do nádrží nebo vytvoření většího množství úkrytů pro ryby, jsme konečně vyrazili na první odchyt. Ještě jsme se projeli po Havaně, kde jsme přibrali asi šest dalších Miguelových přátel - akvaristů. Celkem nás v autě jelo 12. Seděli jsme na kapotě, blatnících, jeden druhému na klíně a v otevřeném obřím kufru, zavaleni množstvím ploutví, polystyrenových přepravek, sítí, a společně jsme drželi snad 100 let starý záplatovaný vojenský nafukovací člun. Ta cesta byla pro nás zatím největším zážitkem na Kubě, ale kolemjdoucí si nás ani nevšimli, včetně policistů, kterých je na Kubě mimochodem obrovský počet (snad každý třetí Kubánek nosí nějakou uniformu, včetně žen). Miguel zvolil nehostinné mís-

to na dohled od rybářských vesnic Alamar a Cojimar, odkud papá Hemingway vyrážel na moře s místními rybáři, a kde vznikla jeho slavná novela „Stařec a moře“. Dopřít všemnu výstroj od silnice přes sto metrů široké pásmo odumřelého, jako žiletka ostřího korálového pole až k vodě, byl v tom vedru hrdinský výkon. Miguel nás rozdělil do dvojic, jeden dostal sítku a jakési šťouchátko z drátu, druhý měl igelitové sáčky a gumičky. Dva Kubánci zůstali na břehu a měli za úkol neustále vyměňovat v polystyrenových přepravkách vodu za čerstvou, protože v tom čtyřicetistupňovém vedru byla voda v momentě horká. Do břehu bušily velké vlny a jediná možnost jak se dostat do vody, bylo skočit do vlny, která se vracela do moře. Kdo si to špatně vypočítal, skončil na ostrých korálech, a další vlna ho teprve odpavila do moře. A hned první úraz. Ivan nechal ležet masku na prudkém slunci a když úspěšně na první pokus skočil do vlny, rozzhavené sklo masky mu doslova vybuchlo do obličeje. Půl hodiny jsme mu vytahovali drobné střípky, oči našťěstí zůstaly nezasaženy. Když skočil asi zavřel oči a sklo skončilo zapíchané v očních víčkách. Poměrně brzo jsme nacvičili výstup z vody. Bylo nutné si počkat na větší vlnu, úplně se jí poddat, nechat se jí vynést co nejvýše, chytit se nějakého výčnělku, a než přišla další vlna vyškřábat se na břeh. V ploutvích a s plnými rukama nic jednoduchého. Moře v tom místě bylo tak 6 až 10 metrů hluboké, s rovným holým dnem a malým množstvím ryb.

Pokračování se dočkáte v dalším čísle Buddy.